

Ennallistaminen turpeennostosta vapautuneilla alueilla

Lasse Aro, Luonnonvarakeskus

Ratkaisuja turvemaiden maanomistajille
- webinaari 27.3.2025

Euroopan unionin
osarahoittama

Sisältö

Turpeennostosta vapautuneen suonpohjan
perusominaisuudet

Ennallistaminen

- Mitä se voisi tarkoittaa suonpohjilla?
- Vettämispotentiaali, kuivavara
- Joitakin esimerkkejä
- Maanomistusolot
- Ympäristövaikutukset

Yhteenveto

Suonpohjan vesi- ja ravinnetalous

Kuva: MML / Karttapaikka

Miehonsuo

Rakkaviidanaapa

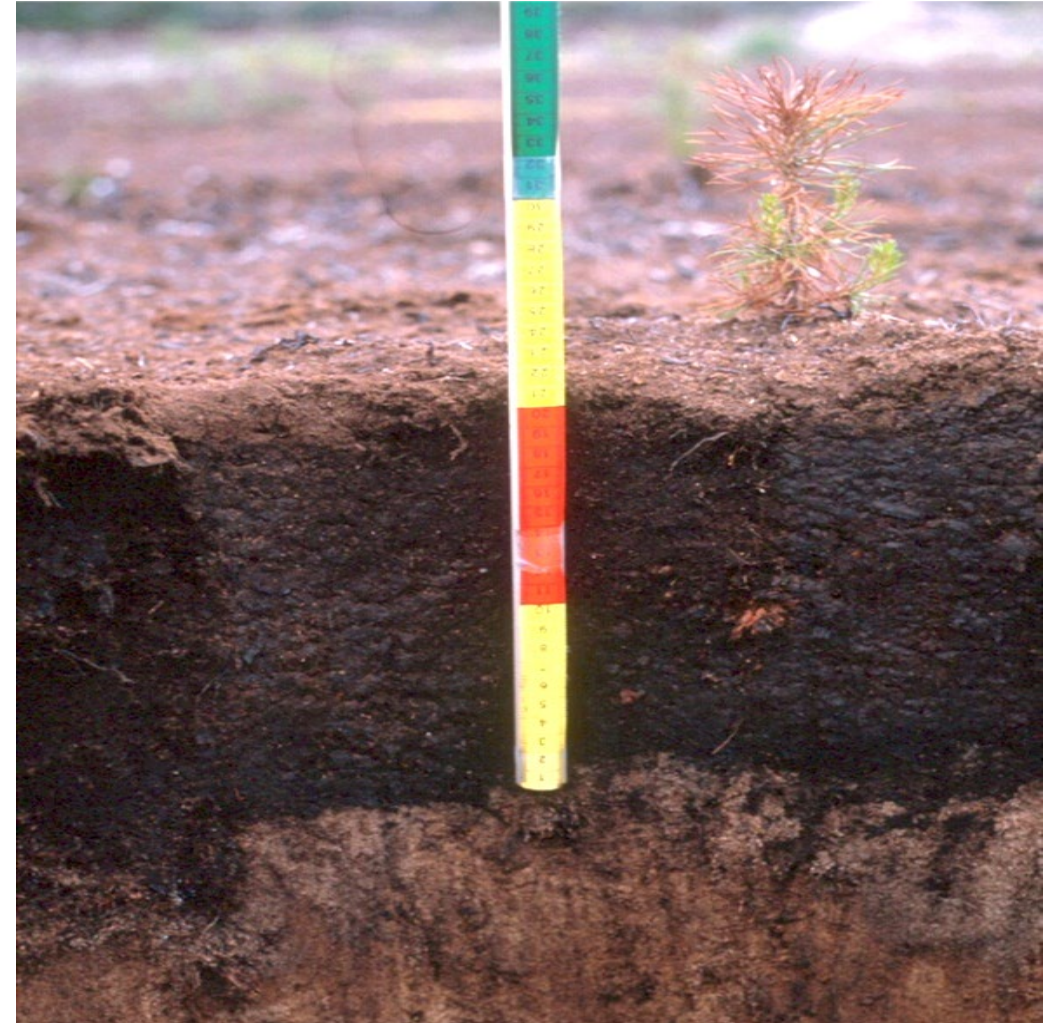
Kuva: L. Aro /Luke

Jäännösturve:

- paksuus (-/+)
- typpivarasto (+)
- puute K ja P ym. (-/+)
- ei siemenpankkia (+/-)
- ei tuholaisia (+)
- kosteus

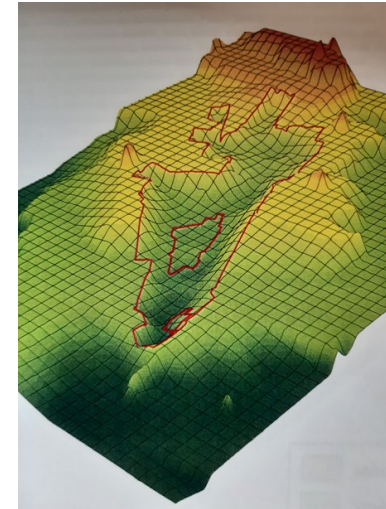
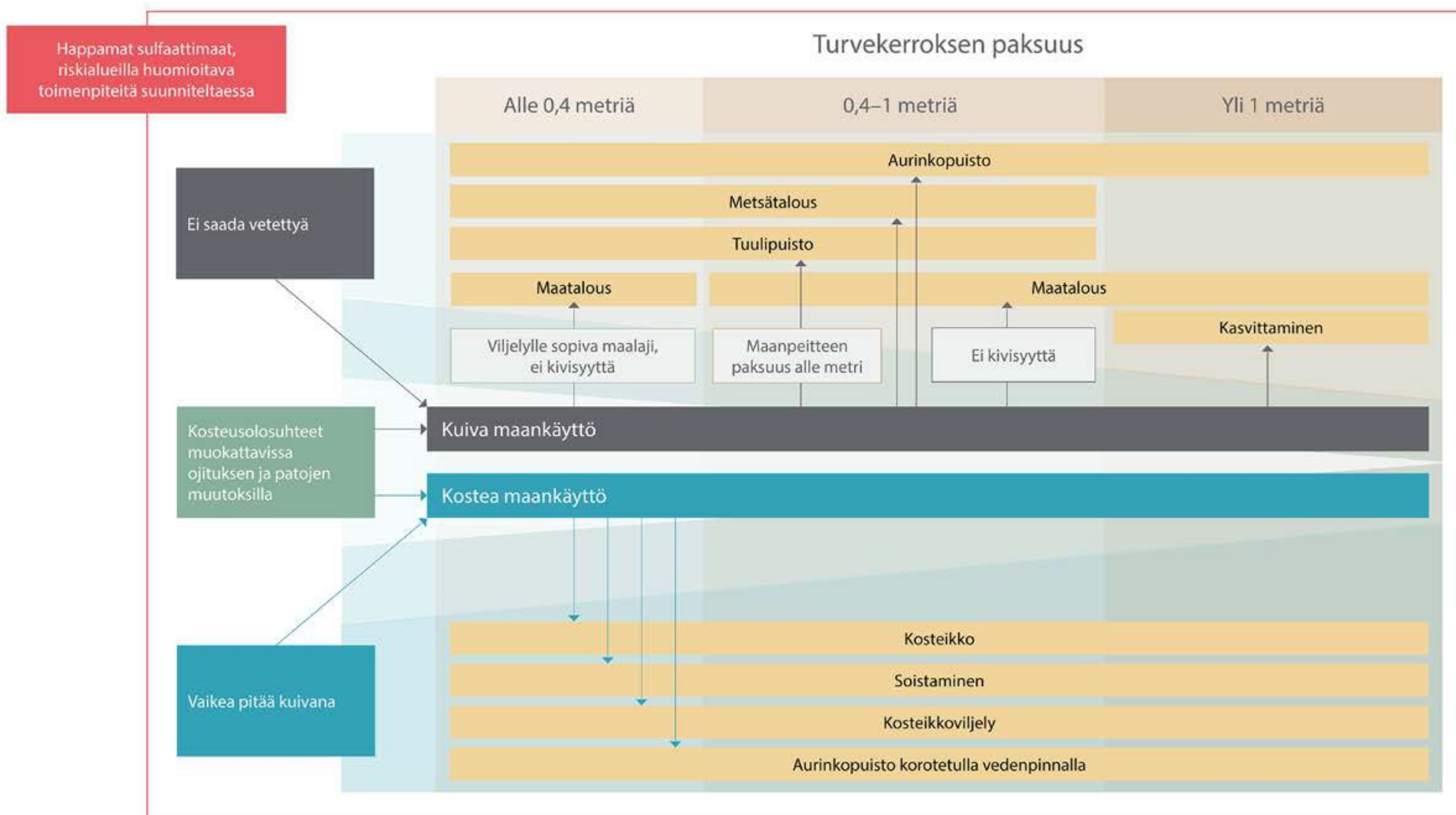
Pohjamaa:

- laatu
- P, K, Ca, Mg ym.
- vedenläpäisevyys
- sulfaattimaita?

Kuva: M. Saarinen /Luke

Turvetuotantoalueiden jatkokäytön vaihtoehtoja

Lähde: Korhonen, R. 1999. Kuusiokuntien turvetuotanto-alueiden tutkimukset ... GTK, Etelä-Suomen aluetoimisto, tutkimusselostus 42/1999.

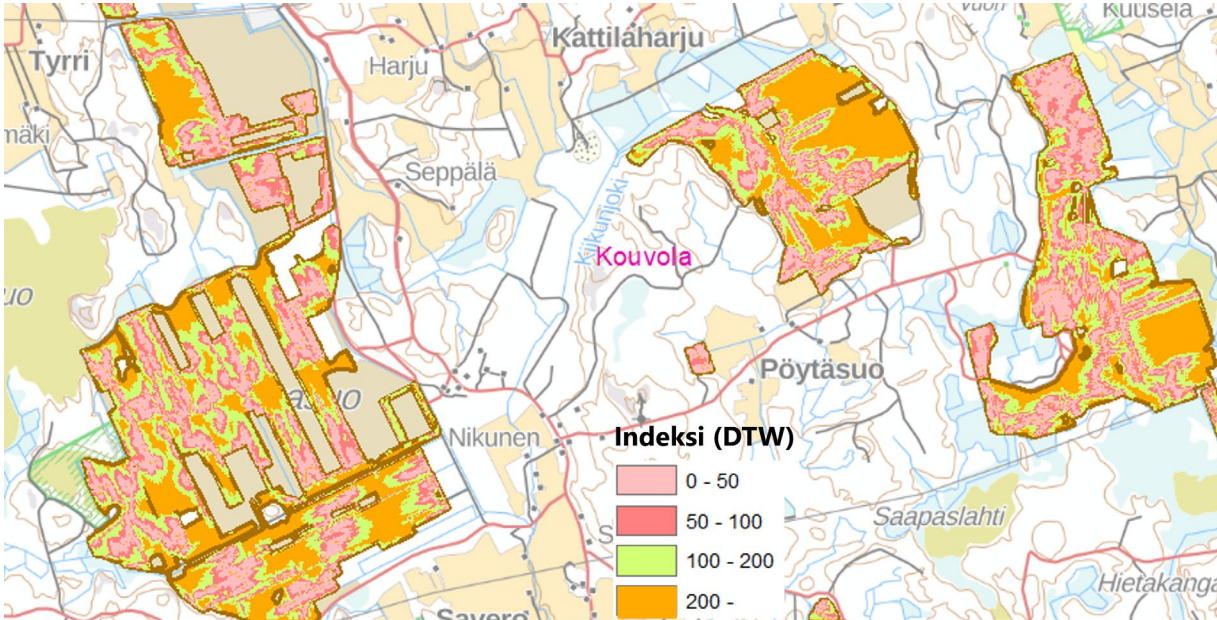
Ennallistaminen (vettäminen)

- Tavoite: ennallistuminen suoksi (monimuotoisuus, jäännösturpeen hiilivaraston säilyttäminen, vesistökuormituksen vähentäminen)
- Pohjavesipinnan nostaminen ja säilyttäminen
- Ennallistaminen suoksi (ei alkuperäiseksi)
 - ensin olosuhteet, ajan myötä toiminnallinen tila
 - passiivinen: luontainen kasvittuminen, soistuminen (tuhka)
 - aktiivinen uudelleen soistaminen: rakenteet, kylvö, siirtoistutus, maanparannus; vaikea ja kallis toimenpide
- EU:n ennallistamisasetus:
 - ymmärretään laajasti, ei vain perinteistä ennallistamista
 - turpeennoston lopettaminen, kosteikkoviljely
 - ei säädetä vesipinnasta tarkasti, maaperä kosteaksi
- Kosteikot mukaan suunnitelmiin
- Sopiiko aurinkopaneelien yhteyteen?

Missä toteutettavissa?

Lähde: Pukkala ym. 2025

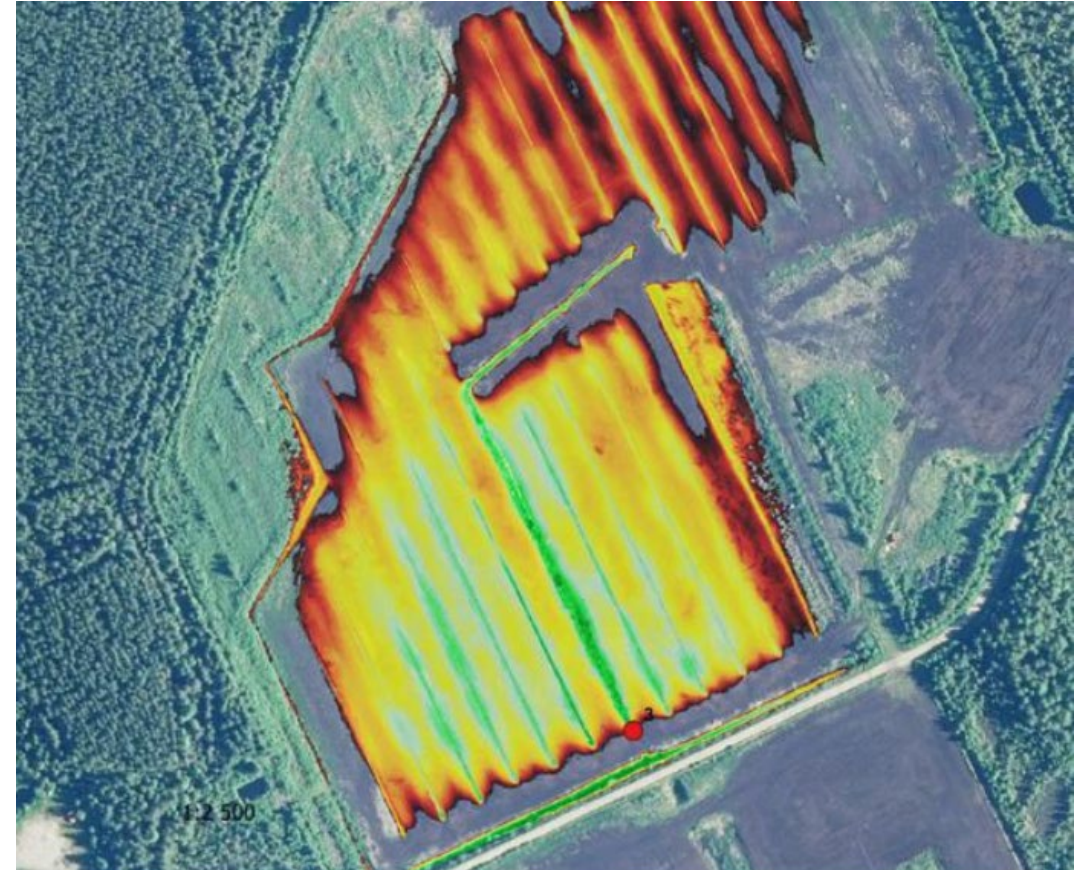

Luonnonvarakeskus 2023

GTK Ilmastoviisaat ratkaisut turvetuotantoalueiden jatkokäyttöön

Lähde: Ilmastoviisaat ratkaisut ... - tarinakartta

Korkeusmallista laskettu patokorkeuden alapuolelle jäävä alue, joka muodostuu patoamalla kosteikoksi. Kuva: MML ja Asmo Hyvärinen

Lisää esimerkkejä mm.

[NEVALA](#)

[Tapio Oy](#)

[MoVeTu](#)

Kosteikot ensin ...

Kuva: J. Karhula / 64N

- maansiirtotyöt, rakenteet, turpeen poisto
- kasvillisuutta aluksi reunoille ja saarekkeille

Kuvat: L. Aro / Luke

Esimerkki saramaisen kasvillisuuden palautumisesta

Kuva: Lasse Aro /Luke

Aitoneva, maansiirtojen ja vettämisen jälkeen

Aitoneva, 3 vuotta ennallistamisesta

Kuva: Niko Silvan /Luke

Rahkasammalmurskeen levitys

Kuvat: L. Aro /Luke

Maanomistusolot, yhteishankkeet, muu maankäyttö

vettämispotentiaalia

Kuva: Perttu Anttila /Luke
Tausta-aineisto: ELY ja MML

Ennallistamisen ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutukset

- Ilmastovaikutukset sekä myönteisiä että haitallisia
- Alussa tarvittavat maansiirrot ja -parannus lisäävät vesistökuormitusta
- Vaikutus monimuotoisuuteen on myönteinen
 - paljaan turvepinnan kasvittuminen, monipuolinen lajisto tavoitteena
 - kasvillisuus sitoo kiintoainesta ja ravinteita
 - kasvillisuus houkuttelee paikalle myös muita eliölajeja
- Vaikutuksissa huomioitava tarkastelun aikajänne

Lopuksi

- Turvetuotannon ympäristöluvan määräykset, maanvuokrasopimukset
- Haasteita veden säätelyssä ja ravinteiden riittävydessä (olosuhteiden vaihtelu)
- Suoksi ennallistamisesta hyvin vähän kokemuksia, pääosin lyhyeltä ajalta
- Ennallistamisen rahoitus? Tulot (hiili, ekol. kompensatio)?
- Miten sopii aurinkovoimaloiden yhteyteen (turpeen hiilivarasto)?
- Vesistökuormituksesta ja ilmastovaikutuksesta niukasti kattavasti mitattua tietoa (maantieteellinen sijainti, olosuhteet, aikasarjat)
- Maanomistaja lopulta päättää, mutta naapuriakin on hyvä kuunnella

ArvoHiili – Hiilimarkkinoilta lisäarvoa turvetuotannosta poistettujen alueiden jatkokäyttöön

 Euroopan unionin osarahoittama

Hiilimarkkinoilta lisäarvoa turvetuotannosta poistettujen alueiden jatkokäyttöön (ArvoHiili)

Hankkeen tavoitteena on luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia turve- ja muille yrittäjille sekä edistää turvesoiden kestävää käyttöä, jossa turpeen hiilivarasto ei vapaudu ilmakehään. Tuotannosta poistuvien turvetuotantoalueiden omistajat voisivat harkita yleisimpien jatkokäyttömuotojen (metsitys, nurmiviljely ja kosteikot) rinnalle uusia korotetun vedenpinnan käyttömuotoja, mikäli turpeeseen varastoituneella ja sinne sitoutuvalla hiilellä olisi myytävissä oleva arvo, ja uudet arvoketjut saataisiin toimiviksi.

Hankkeessa tarkasteltavat jatkokäyttömudot ja niistä lähtevät arvoketjut (jokaista maankäyttömuotoa edustaa yksi piirroskuva):

1. Ennalistaminen
2. Pajun lyhytkiertoviljely korkealla vedenpinnalla
3. Ruokohelven viljely korkealla vedenpinnalla
4. Ruokasummen kasvatus
5. Osamankämin kosteikkoviljely

Toteuttajat ja kesto: Geologian tutkimuskeskus (GTK), Luonnonvarakeskus (Luke), Itä-Suomen yliopisto (UEF) ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu, 1.10.2023–30.6.2026

Lisätietoja: Lasse Aro (lasse.aro@luke.fi)

Kuvat: L. Aro/Luke, V. Lehtinen/Reinosa ja Luke

TURKE – Turvetuotantoalueet kestäväan käyttöön

Perustutkimusalue
Luonnonvarakeskus (Luke)

 <https://www.luke.fi/fi/projektit/turke>

Hankkeen kesto
08/2023–12/2025

Kustannusarvio
1 041 466 €

EU-rahoitus
833 173 €

TURKE
Turvetuotantoalueet
kestävään käyttöön

TURKE auttaa maanomistajia suunnittelemaan tuotannosta poistuvilla turvesoilla uutta käyttöä. Hankkeessa selvitetään vaihtoehtojen potentiaalit Keski-Pohjanmaalla, lasketaan niiden kannattavuutta maanomistajan näkökulmasta sekä arvioidaan uuden arvoketjun alustaus- ja ympäristövaikutuksia. Myös luontoarvoja palauttavat vaihtoehdot otetaan huomioon.

 KESKI-POHJANMAAN LIITTO
Keskitys- ja elinkeinotoimisto

 Euroopan unionin osarahoittama

Kiitos!

**Euroopan unionin
osarahoittama**

luke.fi

lasse.aro @ luke.fi

